

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

**A szakértői díjjegyzékekkel kapcsolatos gyakori problémák a szakértői
díjmegállapító végzések tükrében**

Szerzők: dr. Sándor István Zoltán - dr. Sándor Mátyás László

Gödöllő, 2017. július 22.

I. Bevezetés

Az igazságügyi szakértők díjazásáról szóló 3/1986. (II. 21.) IM rendelet (a továbbiakban IM rendelet) hatályát meghatározó 15. § (1) bekezdése alapján az igazságügyi szakértők díját a kirendelő szerv, így a bíróság, a közjegyző, az ügyészség, a közigazgatási hatóság vagy a nyomozó hatóság állapítja meg. Az igazságügyi szakértői testületek által adott szakvélemény díjazására külön jogszabály az irányadó [IM rendelet 15. § (2) bekezdés].

A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban Pp.) 187. § (2) bekezdése alapján a bíróság a szakértő díját - a szakértő által benyújtott díjjegyzék alapulvételével - a szakvélemény beérkeztét, illetve a szakértő meghallgatása esetében a meghallgatását követően, de legkésőbb harminc napon belül végzéssel megállapítja. A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban Be.) 105. § (6) bekezdése szerint pedig a szakértő a szakértői vizsgálatért, a szakvélemény elkészítéséért, valamint a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság előtt idézésre történt megjelenésért díjazásra, továbbá az eljárásával felmerült és igazolt készkiadásának megtérítésére jogosult. A szakértő díját a kirendelő, illetőleg az a bíróság, ügyész vagy nyomozó hatóság, amely előtt az eljárás folyik, a szakértő által benyújtott díjjegyzék alapul vételével a szakvélemény beérkeztét, illetőleg a szakértő meghallgatása esetén a meghallgatást követően, de legkésőbb harminc napon belül határozattal állapítja meg.

A kirendelő szerv határozata ellen a szakértő valamennyi esetben jogorvoslással élhet. A szakértői díj kiutalása pedig jogerős határozat alapján történik. A Pp. szerint a bíróság a szakértőt a végzés jogerőre emelkedéséről a jogerő megállapításától számított nyolc napon belül értesíti, és a bíróság a jogerősen megállapított összeg letéttel fedezett részét - ha törvény eltérően nem rendelkezik - a szakértő által benyújtott számla alapján 30 napon belül kiutalja [Pp. 187. § (2) és (3) bekezdés].

Nem megfelelően beterveztett szakértői díjjegyzék esetén a kirendelő szerv az igazságügyi szakértőt a díjjegyzéke kijavítására vagy kiegészítésére hívja fel, vagy pedig a díjmegállapító végzésében a

szakértő által előterjesztett díj- és költségjegyzékben szereplő összegtől eltérően állapítja meg a szakértő díját és költségeit.

Eltérő díj- és költség megállapítása esetén a szakértői díj kiutalásának ideje meghosszabbodik a fellebbezési határidő bevárása, fellebbezés esetén a másodfokú eljárás lefolytatása, vagy hiánypótlás esetén a hiánypótló végzés írásba foglalása és kiküldése, és az arra küldött szakértői válasz beérkezéskor idejével, így az eredeti szakértői díj- és költségjegyzék megküldése és a szakértői díjmegállapító végzés jogerejének megállapítása között több hónap is eltelhet.

Az igazságügyi szakértők a legtöbb esetben a díj- és költségjegyzék vonatkozásában lemondanak a fellebbezési jogukról azon esetben, ha a díjuk és költségük a díjjegyzékben feltüntetettek szerint kerül megállapításra, ez a lemondás azonban nem értelmezhető tágan, azaz a díjjegyzéktől eltérő díjmegállapítás esetén a szakértőnek jogorvoslati joga van. Ezen indokokra figyelemmel a szakértő fokozott érdeke, hogy a díj- és költségjegyzékét a jogszabályok által előírt alaki és tartalmi követelményeknek megfelelően terjessze elő.

Jelen publikációban a szakértők által betervezett díjjegyzékekkel kapcsolatos leggyakoribb hibákat gyűjtöttük össze, melyek közül több a saját bírósági gyakorlatunkban is felmerült.

Az igazságügyi szakértők a szakértői díjukat és költségeiket az igazságügyi szakértők díjazásáról szóló 3/1986. (II. 21.) IM rendelet alapján, vagy saját díjszabás alapján számolhatják el figyelemmel az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény 45. § (2) bekezdés d) pontjára.

Az alábbiakban az IM rendelet szerint betervezett díjjegyzékekkel kapcsolatosan elemezzük a hibákat, melyek közül értelemszerűen több az ún. szabadáras esetekre is érvényes.¹

---

¹ IM rendelet 1. § (5) bekezdése alapján a szakértő a díjjegyzékével érvényesíteni kívánt díjat maga állapíthatja meg, e rendeletnek a díj megállapítására és kifizetésére vonatkozó szabályait megfelelően alkalmazni kell. A munkadíjra, a jelenléti díjra és a szakértő költségeire vonatkozó rendelkezéseket akkor kell alkalmazni, ha ezt a szakértő kérte.

II. A díjjegyzékek hibái

1. A díjjegyzékek alaki hibái

A becsatolt díjjegyzékek viszonylag gyakran előforduló hiányossága, hogy az eljáró szakértő a díjjegyzéket nem írja alá, nem pecsételi le, vagy elírás, esetleg tévedés miatt más ügyre vonatkozó díjjegyzék kerül becsatolásra. Konkrét ügyben előfordult példa, hogy a bíróság által több ügyben is kirendelt igazságügyi szakértő két ügyre vonatkozó díjjegyzéket felcserélte, tévedésből rossz szakértői véleményhez csatolta a díjjegyzéket. Ugyancsak előfordult olyan eset is, amikor a szakértő az ún. sablon díjjegyzékén az ügyszámot és a peres felek nevét nem javította át, így a bíróság a szakértőt a díjjegyzékének javítására kellett, hogy felhívja.

Álláspontunk szerint kizárólag az ügyre vonatkozó az aláírt és lepecsételt szakértői díjjegyzék alapján lehetséges díjmegállapító végzést hozni, ezért ezen hiányosságokat tartalmazó díjjegyzékek esetén hiánypótlásnak van helye. Szintén hiánypótlásnak van helye abban az esetben is, ha a szakértői intézet vagy szakértői társaság került az ügyben kirendelésre, a díjjegyzék viszont nem az intézet vagy társaság nevére és nevében került kiállításra.

Több szakértő együttes eljárása esetén mindegyik szakértő külön-külön díjjegyzéket köteles benyújtani, kivéve ha az állandó igazságügyi szakértőt alkalmazó szerv több szakértője ad együttes véleményt [IM rendelet 1. § (8) bekezdés].

A legtöbb szakértő kirendelő végzés tartalmazza, hogy a szakértő a szakvéleményét és a díjjegyzékét hány példányban csatolja. Nem megfelelő példányszámban benyújtott díjjegyzék esetén a kirendelő szerv döntése, hogy a szakértőt felhívja további díjjegyzékek becsatolására (például ha egy perben több száz alperes van, és csak egy példány díjjegyzék került becsatolásra), vagy pedig saját költségén másolja le a szakértő díjjegyzékét. Peres vagy nemperes eljárásban a benyújtandó díjjegyzékek száma - amennyiben nincs közös jogi képviselő az eljárásban - az eljárás résztvevőinek száma plusz két példány figyelemmel arra, hogy a bíróság a díjjegyzéket megküldi mind a peres feleknek (vagy a

nemperes eljárásban szereplő személyeknek), mind pedig a bíróság gazdasági hivatalának is, és természetesen az iratok között lefűzésre kerül további egy példány díjjegyzék is.

2. A díjjegyzékek tartalmi hibái

Az IM rendelet 1. § (9) bekezdése írja elő a kirendelő szerv feladatait a szakértői díjjegyzék tartalmi ellenőrzésével kapcsolatosan; vizsgálni kell a felszámított díj összegét, valamint indokoltságát, így különösen a szakértői vizsgálatra és a vélemény elkészítésére feltüntetett óraszámok, valamint a letétbe vagy bizalmi őrzésbe helyezett szakértői díj összegén felüli díjigény megalapozottságát.

Az IM rendelet alapján a szakértők szakértői munkadíj iránti igényt, és költségtérítés iránti igényt terjeszthetnek elő.²

2.1. A szakértői munkadíj

Az IM rendelet 2. § (1) bekezdése alapján a szakértői részére az I. számú mellékletben meghatározott munkadíjat kell megállapítani, mely lehet fix díj (például élő személy orvos szakértő általi megvizsgálása alapesetben 5.000,- forint), vagy óradíj (egyéb szakértői tevékenység 4.000,- forint/óra - IM rendelet I. számú melléklet 91. pontja.)

A munkadíj indokoltságát a kirendelő szerv akkor tudja megvizsgálni, ha a szakértő tételesen leírja, hogy a szakértői díja mely tételből vagy tételekből áll össze (például helyszíni szemle óradíja, szakvélemény összeállításának az ideje, irattanulmányozással töltött idő), azaz kifejti, hogy milyen az igazságügyi szakértők díjazásáról szóló IM rendeletben szereplő tétel szerinti szakértői tevékenységet végzett, mely a jogszabályban meghatározott fix összegű díját vagy óradíját megalapozza. A rendelet 1. § (6) bekezdése alapján ha a munkadíjat a vélemény elkészítésére fordított idő alapján kell megállapítani, és a szakértő a vizsgálatot nem a kirendelő szerv előtt végzi, írásbeli véleményéhez jegyzéket kell csatolnia, amelyben részleteznie kell a szakértői tevékenységet és a ráfordított időt. A

---

² IM rendelet 1. § (1) bekezdés

szakértő ezen kötelességének elmulasztása hiánypótlást von maga után, így nem fogadható el olyan díjjegyzék melyben csupán annyi szerepel hogy „szakértői tevékenység 5 óra - 5x4.000,- forint”, ugyanis ez nem minősül részletes leírásnak, mely alapján a bíróság a tevékenység indokoltságát meg tudná állapítani.

A szakértő a munkadíj keretén belül számolhatja el az irattanulmányozással töltött időt, mely történhet vagy az IM rendelet 2. § (6) bekezdése alapján orvos szakértő és pszichológus szakértő esetén, vagy pedig az I. számú melléklet 91. pontja alapján.

A kirendelő szerv amennyiben a szakértői tevékenységgel töltött időt vagy az irattanulmányozás idejét sokallja - akár az iratok mennyiségére vagy az ügy egyszerűségére tekintettel, - akkor a szakértői díj összegét indokolt határozattal mérsékelheti, mely ellen természetesen a szakértőnek jogorvoslati joga van.

Az IM rendelet alapján a szakértő munkadíjként számolhatja el az úton töltött idő óradíját is, mely óránként a rendelet 2. § (3) bekezdése alapján a rendelet I. számú melléklet 91. pontjában szereplő 4.000,- forint 50 százaléka, azaz 2.000,- forint. Az úton töltött idő óradíjának elszámolásához szükséges, hogy a szakértő a díjjegyzékben szerepeltesse, hogy az oda-vissza utazás hozzávetőlegesen mennyi időt vett igénybe. Gyakori hiba, hogy csak az összeg szerepel a díjjegyzékben az úton töltött idő feltüntetése nélkül, vagy pedig a 2. § (3) bekezdésének figyelmen kívül hagyásával a teljes, 4.000,- forintos óradíj iránti igényt terjeszt elő a szakértő. Előbbi esetben hiánypótlás kiadásának, utóbbi esetben pedig a díjjegyzéktől eltérő díjmegállapításnak van helye.

Ha az igazságügyi szakértő azonos helyen egymást követően végez szakértői vizsgálatokat, például az elmeorvos szakértő ugyanabban a szociális intézményben vizsgálja meg két gondnokság alá helyezési per alperesét, vagy pszichiátriai betegek bírósági felülvizsgálata iránti nemperes eljárásban ugyanazon kórházban vizsgálja meg a kezdeményezetteket, az úton töltött idő óradíjának az elszámolására csak egy esetben kerülhet sor, hiszen utazás ténylegesen csak egyszer történik. Amennyiben a kirendelő szervnek hivatalos tudomása van az azonos napon végzett vizsgálatokról, vagy például a szakértői

véleményekben szerepel a vizsgálatok dátuma, a betérjesztett díjjegyzékek közül csak egy díjjegyzék esetén állapíthatja meg az úton töltött idő óradíját, a többi esetben a díjmegállapító végzésében ezt a díjtételt figyelmen kívül kell hagynia. Ugyanez a megállapítás érvényes az útiköltség elszámolása esetén is.

Kizárólag jelenléti díj esetén alkalmazható az a szabály, hogy ha a szakértő ugyanazon a napon több ügyben működik közre, a jelenléti díjat mindegyik ügyben külön-külön kell megállapítani [IM rendelet 4. § (2) bekezdés], ez a szabály azonban nem terjeszthető ki úton töltött időre vagy útiköltségre.

Kivételes esetben emelt összegű díjigényt is előterjeszthet a szakértő, ennek szabályait az IM rendelet 2. § (2) bekezdése tartalmazza.³ Élő személy helyszíni vizsgálatokor pedig emelt összegű díj illeti meg [2. § (7) bekezdés].

A szakértő emelt összegű díjigénye esetén a díjjegyzékből ki kell tűnnie, hogy a rendelet mely szakaszára hivatkozik, indokolnia kell, hogy milyen ok alapozza meg a díjigényét, meg kell jelölnie ha például a vizsgálatra munkaszüneti napon vagy hétvégén került sor, illetve ha arra hivatkozik, ki kell fejtenie azt, hogy a vizsgálat rendkívüli bonyolultsága miből ered. Utóbbi adott esetben szakkérdés is lehet, melynek felülvizsgálatára a kirendelő szervnek nincs mindig megfelelő ismerete, a szakértő viszont a rá irányadó etikai szabályok szerint felel a nyilatkozata tartalmáért.

Amennyiben a szakértő nem indokolja meg az emelt összegű díjigényét, esetleg nem is utal rá, csak a magasabb összeget tünteti fel, hiánypótlásra vagy a díjjegyzéktől eltérő díjmegállapításra kerül sor. A gyakorlatban többször előfordul például a pszichiátriai betegek bírósági felülvizsgálata iránti nemperes eljárásban a rövid határidők miatt, hogy a szakértőnek a vizsgálatát munkaszüneti napon kell végeznie, mely alapján emelt összegű díjigényt terjeszthet elő. Fontos megjegyezni viszont, hogy emelt összegű díjigény csupán megállapítható, azaz elfogadása a 2. § (2) bekezdés esetén mérlegelhető, és a jogszabály is ezen szakasz kivételes alkalmazhatóságáról szól a (7) bekezdés már említett kivételével.

---

³ Kivételes esetben az I. számú mellékletben meghatározottnál magasabb összegű munkadíj is megállapítható, ha a szakértő tevékenysége hosszabb tudományos vizsgálódást igényel, a szakértő egyesített szakvéleményt ad, a szakvélemény elkészítéséhez szükséges vizsgálatot a kirendelés szerint hétvégén, ünnepnapon vagy 18-06 óra között kell elvégezni, vagy ha a munkadíj felemelése egyéb fontos okból indokolt. A kivételes munkadíj felső határa az alapidj két és félszerese lehet.

Élő személy helyszíni vizsgálatát végző szakértő, valamint a helyszíni vizsgálatnál közreműködő jegyzőkönyvvezető - kivéve a fent említett pszichiátriai betegek intézeti gyógykezelésével kapcsolatos nemperes eljárások során végzett vizsgálatokat - viszont a rendeletben meghatározott 5.000,- forintos szakértői díj két és félszeresére jogosult, ezen esetben a kirendelő szervnek nincs mérlegelési lehetősége, mint a 2. § (2) bekezdése esetén a díj megállapítása esetén, így ha az iratokból megállapítható, hogy ilyen, helyszíni vizsgálat történt, a díjjegyzékben szereplő összeg a szakértő külön erre történő hivatkozása hiányában is elfogadható.

2.2. A szakértő költségei

Az IM rendelet 6. § (1) és (2) bekezdése alapján a szakértő költségként számíthatja fel a szakvélemény elkészítésével kapcsolatban felmerült, szükséges és igazolt kiadásait, kivéve a komplex minősítéshez kapcsolódó rehabilitációs orvosszakértői tevékenység ellátása során felmerült költséget. Szintén nem illeti meg a szakértőt külön költség a saját műszereinek, vagy a térítés nélkül igénybevett műszerek használatáért, vagy műszerek beszerzéséért [IM rendelet 6. § (5) bekezdés].

A felmerült költségeket külön-külön a szakértőnek fel kell sorolnia, és megfelelő módon igazolnia kell, hogy a kirendelő szerv annak indokoltságát ellenőrizni tudja.

Személygépkocsi használatáért a szakértő csak abban az esetben számíthat fel díjat, ha a gépkocsi használatát a kirendelő szerv előzetesen engedélyezte a számára. Ebben az esetben a szakértő a parkolási díjat, és ha nem rendelkezik éves, vagy havi autópálya matricával, akkor ennek a költségét is elszámolhatja.

Az üzemanyag-költség elszámolása a rendelet 6. § (4) bekezdése alapján az oda-vissza megtett kilométerek száma, a gépkocsi fogyasztása és az adott napon az adóhatóság által megszabott üzemanyagár figyelembe vételével történik.

Az általunk a Gödöllői Járásbíróságon használt szakértő kirendelő végzések a szakértők részére az alábbi felhívást tartalmazzák:

„A bíróság engedélyezi a szakértő részére saját tulajdonú casco-val biztosított gépkocsi használatát, és az ezzel kapcsolatban a felmerült költségek elszámolását.”, továbbá „A díj- és költségjegyzékben jelölje meg (...) a költségei összegét, melyben útiköltség elszámolása esetén jelölje meg hogy az útiköltség milyen összegekből tevődik össze, gépkocsi használata esetén a gépkocsi hány cm³-es, benzin vagy dízel stb. üzemű, hány km-t tett meg összesen oda-vissza a lakóhelyétől/székhelyétől számítottna a vizsgálat helyéig, ha autópályát használt, akkor váltott-e külön autópálya-matricát, vagy éves autópálya-matricával rendelkezik, illetve mely napon került sor a vizsgálatra (utazásra) (IM rendelet 6. §)”.

Amennyiben a szakértő a kirendelő végzésben szereplő adatokat megadja, könnyen ellenőrizhető az útiköltség-igényének számszerűsége és indokoltsága.

Az útiköltség elszámolása esetén is érvényes megállapítás, hogy azonos napon, azonos helyen egymást követően végzett szakértői vizsgálatok esetén csak egy alkalommal számolható el az útiköltség, ezért a kirendelő szervnek indokolt a vizsgálat helyének és napjának a megjelölését is kérnie, hiszen az a szakértői véleményből nem minden esetben derül ki.

Amennyiben a szakértő a költségeit felsorolni vagy igazolni nem tudja, költségtérítésre nem jogosult, ugyanakkor nincs elzárva attól, hogy költségátalányt kérjen, melynek célja éppen a számlával nem igazolható költségek megtérítése.⁴ A százalékos arányú költségátalányon felül, - mely 100.000,- forintnál nem lehet több, - a rendelet 10. § (2) bekezdése alapján meghatározott esetekben ún. tételes költségátalány felszámolására is lehetőség van.

A gyakorlatban a szakértők a költségátalány meghatározásakor akkor hibáznak leggyakrabban, amikor a költségátalány alapjául nem a munkadíjat veszik figyelembe, hanem a költségeiket is hozzászámítva az

---

⁴ IM rendelet 10. § (1) Az igazságügyi szakértő, az igazságügyi szakértői intézmény és a szaktanácsadó részére a számlával nem igazolható, de szükségszerűen felmerülő költségeinek (posta, telefon, irodaszer stb.) fedezésére költségátalányt kell megállapítani. A költségátalány a szakértő munkadíjának 35%-a, de legfeljebb százezer forint.

összesített összeg alapján kéri a költségátalányt megállapítani. Szintén a díjjegyzéktől eltérő megállapítást von maga után az az eset is, ha a költségátalány a 100.000,- forintot meghaladja (a 100.000,- forintot meghaladó rész vonatkozásában), feltéve, hogy ún. tételes költségátalány nem kerül megállapításra.

Konkrét ügyben az igazságügyi szakértő a bírósági tárgyaláson történő megjelenése után is költségátalány iránti igényt kívánt előterjeszteni. Az ilyen kérelem amellet, hogy indokolatlan, - hiszen az útiköltségét és az úton töltött idő óradíját a bíróság kérelmére elszámolja, és más költsége fel sem merülhet, - a rendelet külön nevesítve is kizárja [IM rendelet 10. § (5) bekezdés].

Ha a szakértő szakkonzultáns és segédszemélyzet díját is érvényesíteni kívánja, akkor külön díjjegyzék benyújtására van szükség a szakkonzultáns vagy a segédszemélyzet részére, hiszen a bíróság a munkadíjat részükre külön állapítja meg és utalványozza. A szakkonzultáns vagy segédszemélyzet, - például jegyzőkönyvvezető - díja nem minősül tehát szakértői költségnek, az külön díjjegyzék alapján érvényesíthető. Szakkonzultáns vagy technikus részére az IM rendelet II. számú mellékletében meghatározott óradíj számolható el, a jegyzőkönyvvezető részére pedig például egyszeri 2.000,- forint díj, és ezen felül oldalanként további 300,- forint leírási díj.

Álláspontunk szerint a jegyzőkönyvvezetői díjat, ha a szakértő nem alkalmaz jegyzőkönyvvezetőt, hanem maga gépeli le a szakértői véleményét, elszámolhatja a saját díjjegyzékében, ennek azonban ki kell tűnnie a díjjegyzékből. Tekintettel arra, hogy a szakértő a leírás során nem szakértői tevékenységet végez, így nem a 4.000,- forint/óra ún. egyéb szakértő tevékenység szerinti óradíjra jogosult, hanem a jegyzőkönyvvezetőre vonatkozó szabályok szerint számolhatja el a díját.

2.3. Az áfa összege

Figyelemmel arra, hogy a rendeletben meghatározott szakértői díj összege a szakértői tevékenység ellenértékét terhelő általános forgalmi adó összegét nem tartalmazza, a szakértőnek a díjjegyzékében, ha a szakértő az általános forgalmi adóról szóló törvény rendelkezései alapján általános forgalmi adó

felszámításra kötelezett, az áfa összegét is fel kell tüntetnie [IM rendelet 1. § (2) bekezdés első mondata].

A gyakorlatban a matematikai műveletek során végzett hibák esetét eltekintve ritkán fordul elő elírás az áfa összegével kapcsolatosan, viszont fontos kiemelni, hogy mind a munkadíjnak, mind az úton töltött idő óradíjának, mind pedig az útiköltségnek a díjjegyzéktől eltérő megállapítása kihat a költségátalány, és ezáltal az esetlegesen felszámított áfa összegére is.

3. Egyéb, a díjjegyzékkel kapcsolatos szakértői hibalehetőségek és a szakértő késedelme

A fentiekén túl az IM rendelet, és a jogszabályhoz tartozó bírói gyakorlat az alábbi esetekben vezethet a díjjegyzék hiányainak a pótlásához, új díjjegyzék bekéréséhez, vagy a díjigény a díjjegyzéktől eltérő megállapításához, esetleg elutasításához:

Ha több szakértő együttes eljárása esetén a szakértők nem külön-külön nyújtják be a díjjegyzéküket, kivéve, ha az állandó igazságügyi szakértőt alkalmazó szerv több szakértője ad együttes véleményt [IM rendelet 1. § (8) bekezdés], a kirendelő szerv új díjjegyzék benyújtására hívja fel a szakértőket.

A sürgetésre adott válaszáért, valamint az elkészített lelet vagy szakvélemény hiányainak pótlásáért, vagy hibáinak kijavításáért a szakértő külön díjat számíthat fel, ugyanis erre nem jogosult, ugyanakkor kiegészítő szakvélemény elkészítéséért számíthat fel díjat [IM rendelet 8. § (4) bekezdés és (2) bekezdés].

Nem állapítható meg olyan szakértő részére díj, akit a bíróság engedélye nélkül vont be a kirendelt szakértő (BH1996.492.).

A szakértő nem számíthat fel díjazást az olyan ismeretek elsajátítása végett kifejtett tevékenységéért, amelyekkel szakértői mivoltánál fogva rendelkeznie kell (BH1987.57.).

Megjegyzendő továbbá, hogy az igazságügyi szakértői intézmény és az egyetemi intézet alkalmazásában álló szakértők (IM rendelet 11-12. §) esetén speciális szabályok vannak az IM rendeletben, melyek lényege, hogy a szakértői intézmény alkalmazásában álló szakértő, vagy az egyetemi intézet alkalmazásában álló szakértő külön díjazásra nem jogosult, kivéve a rendelet 11. § (4) bekezdésében és 12. § (2) bekezdésében szereplő eseteket.

A szakértő által benyújtott díjjegyzéktől eltérő díj megállapítását eredményezheti, ha a szakértő a szakértői díjjal kapcsolatosan a nem elegendő fedezetre, letétre vonatkozó jelzést önhibájából elmulasztja, ugyanis ebben az esetben a fedezetet, illetve a már letétben lévő összeget meghaladó díjigényét nem érvényesítheti [az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény 45. § (2) bekezdés d) pont].

A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 185. § (2) bekezdése alapján az eljáró bíróság annak a szakértőnek a munkadíját, aki a véleménynyilvánítással alapos ok nélkül késlekedik és a véleménynyilvánításra nyitva álló határidő alatt a határidő meghosszabbítását nem kéri (104. §), illetve a meghosszabbított határidő alatt sem nyilvánít véleményt, a határidő lejártát követő naptól kezdve naponta egy százalékkal csökkenti. Figyelemmel arra, hogy a Pp. azt a kifejezést használja, hogy „csökkenti”, ezért a bíróságnak az előre nem kimentett késedelem esetén jogszabályból fakadó kötelezettsége a szakértői díjat csökkentenie. A csökkentés kizárólag a szakértő munkadíját érinti, az útiköltség, költségátalány eredeti összege álláspontunk szerint nem csökkenthető annak járulékos jellegére figyelemmel, egyedül a végösszeget terhelő az áfa összege csökken, ha a szakértő áfa felszámítására köteles.

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 58. § (4) bekezdésében szintén megtalálható ez a szabály. (A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény ilyen esetben rendbírság kiszabását írja elő [113. §], rendbírság kiszabására ugyanakkor a polgári és közigazgatási eljárásban is van lehetőség.)

A leggyakoribb hibák a fent említetteken túl mégis az összeadási, számítási hibák, vagy elírások, melyek a legtöbb esetben a díjjegyzéktől eltérő díj megállapításával orvosolhatók, hiánypótlásra való felhívás a legtöbb esetben nem indokolt.

III. Záró gondolatok

Az igazságügyi szakértők - különösen ha az IM rendelet szerint kötelesek a díjjegyzéküket benyújtani, vagy a rendelet szerint kérik a szakértői díjuk megállapítását - mint láttuk kellő körültekintéssel kell, hogy összeállítsák a díjjegyzéküket, hogy a szakértői díjuk a lehető leghamarabb kiutalásra kerülhessen.

A kirendelő szerv a szakértőknek az IM rendeletnek megfelelő díjjegyzék benyújtásához a kirendelő végzésben szereplő, a szakértői törvény és az IM rendelet egyes szakaszait felhívó külön figyelmeztetésekkel tud segíteni, melyeket ha a szakértők figyelmesen áttanulmányoznak nagyobb valószínűséggel terjesztenek elő olyan díjjegyzéket, melyben szereplő díjat és költségeket a kirendelő szerv a díjjegyzékkel egyezően állapítja meg, mely nem csupán a szakértő, de a kirendelő szerv érdeke is.

Felhasznált irodalom:

Nagykommentár a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvényhez - Szerkesztette: Kiss Daisy /
Németh János - online jogtár

Felhasznált jogszabályok jegyzéke:

Az igazságügyi szakértők díjazásáról szóló 3/1986. (II. 21.) IM rendelet

Az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény

A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény

A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény